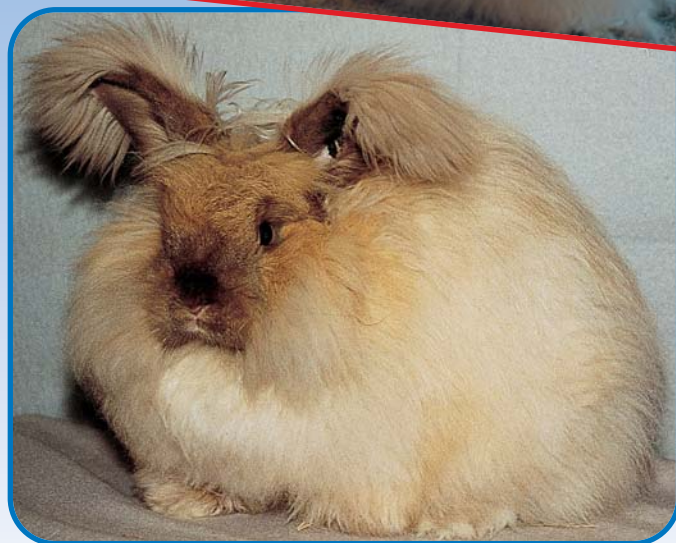


ANGORA

- en annerledes kanin



**litt info om
Angora-kanin**

Først noe historikk

Historien om navnet Angora, kan fortelle oss at navnet tilknyttet den tyrkiske by Ankara. I denne del av verden, Lilleasia, viste Angorageita seg første gang. Siden ble betegnelsen «angora» satt i sammenheng med flere dyreslag med lang pels, selv om de hadde sin opprinnelse fra andre deler av verden. Om Angorakaninen oppstod i Ankara er usikkert, selv om det fremgår i noe av litteraturen. En kjent tysk «kaninkapasitet», dr. Heinrich Niehaus, var leder for kontrollavlsstasjon i Celle, som også omfattet Angorakaniner. Fra hans artikler fremgår det at kaniner med lang pels ble omtalt i England før 1400. Engelsk lov fra 1600 nevner at kaninull skal fortolles ved utførsel. Skatteprotokollen i fra dronning Annes tid, 1700-tallet, forteller også om eksport av kaninull. Videre sies det at engelske sjømenn brakte Angorakaniner til Bordeaux i Frankrike i 1723. Til Tyskland kom Angora i 1777, importert fra England av von Mayerbach. En tysk prest, F. Ch. Mayers, var en dyktig kaninavlser som fattet interesse for rasen og solgte til flere steder,



En flott Angora klar for klipping

bl.a. Praha og Wien. Han utga også en bok i 1784: «Veiledning i Angorisk og engelsk kaninavl» (tyskerne kaller også rasen for Silkehare).

I flere land i Europa ble det rundt 1880 dannet kaninforeninger og landsforbund, og man startet med utstillinger. Tyskerne arrangerte sin første i 1885 i Chemnitz, hvor Angora var på plass. Pelslengde var det viktigste i den tid. Standarden la krav på minste ull-lengde med 25 cm! De lot bare pelsen til Angora som skulle på utstilling vokse, og det sies at rekorden var på 42 cm. Angora kom også til Danmark på denne tid og var representert på den første utstilling i Københavns Tivoli i 1895.

Når tid Angora kom seg videre i Norden er usikkert, men antas å være noen år etterpå. Vi vet Nordenfjeldske Kanin-samlag i 1934 utga et skrift: «Veiledning i angora-avl». – Så da kan vi med sikkerhet si å ha «et bevis» på at Angora hadde en viss utbredelse hos oss tidlig på 1930-tallet.

I vår norske kaninhistorie i fra 1927 kan vi lese det ble importert mange kaniner, bl.a. Angora. Rasen forsvant helt, men kom tilbake på 1960-tallet.



Angora ferdig klippet - og det er klart for neste

Langhårspels - en mutasjon

De fleste av våre raser har oppstått (eller vi har fått dem frem) ved krysninger og noen raser har kommet frem fordi det har skjedd en forandring i arvestoffet. Disse betegner vi som mutasjoner.

I forhold til andre mutasjoner og dyr med lang pels, er det noe spesielt og særegent med en Angorakanin, da dens pels vokser hele tiden, fra fødsel til død.

Altså en Angorakanin feller ikke sin pels, og menneskene må «hjelp» den med å overleve. For hvis pelsen vokser uten å bli klippet, vil pelsmengden kvele kaninen og i vill tilstand vil den være et enkelt bytte for rovdyr når den skal «drasse» avsted med sin lange pels. De første Angora var av viltgrå farge. De fleste gir engelske oppdrettere æren for å ha fremavlet den hvite (men i Frankrike er de ikke enig) og holder på franske avlere som kombinerte anlegget mellom angora og albino og skapte de hvite Angora som klart er mest utbredt og beste ullprodusent. Angora finnes i flere



Angora madagaskarfarget (rødbrun)

farger, bl.a.: Svart, blå, gulrød, viltgrå, viltgul, madagaskar, brun og selvsagt hvit. Fargen på kaninen er best å bestemme når den er unge, for senere vokser pelsen så raskt at fargestoffet (melanin) blir «uttvannet» og det blir en lysere fargetone.

Flere typer Angora - og ull

Den type Angorakanin vi har i Norden, regnes for å være den samme som de tyske typer, med ca 4-7% dekkhår og ca 95% ullhår. Altså stor ullvekst, og ikke bare på kroppen, men godt med ull både på labber, hodet og ører.

Men så tilbake til Frankrike igjen, for franske oppdrettere (også i Sveits), har egentlig allikevel sin egen Angora. Denne type har en meget større andel dekkhår og som medfører mindre filting. Den har forholdsvis kort pels på labber, hodet og ører med kun «smådusker» ytterst. Men det spesielt med denne Angora, er at ulla nappes av. Nappeintervallene kan også gå lenger tid imellom (i forhold til klippeintervaller), opp mot 120 dager. Før napping får kaninen en



Angora i fargen gulrød

pelletert urt som heter Mimosa. Denne gjør at hårsekken «slipper» håret, og ulla kan høstes ved at den nappes av i små dotter. Kaninen blir naken (unntatt hode og labber), men vokser like fort ut igjen, slik som på den type Angora vi har. – Ulla har en annen karakter enn den som blir klippet, bl.a. fordi ullhåra er spisse i begge ender. I den senere tid hører vi også om andre typer ull og pels som er krysset frem (kan nevne Satin-angora og Jamora) men vi har ikke så mye kjennskap til disse kaniner.

Angora og utstilling

Alle som er medlem i Norges Kaninavlsforbund kan stille ut sine kaniner.

Å stille ut Angora krever nøye planlegging. Dette tilsier at en Angora må være nær oppunder en klippedato når den utstilles. Altså utstillingsdato er opp mot 90 dager etter siste klipp.

Angoraull er verdens varmeste . . .

- den har større isolasjonsevne enn noen annen ull! Dette er på grunn av hvert enkelt pelshårs spesielle oppbygging, som skyldes en kombinasjon av stillestående luft inne i pelshårene, og luft mellom alle de fine pelshårene.

Dekkhår er de lengste, stiveste og tykkeste pelshårene. Disse skal løfte de andre pelshårene ut fra kaninens kropp.

Ullhår gir ulla glans (silke) og er største mengden av pelshår med ca 95%. Disse er tynnere, kortere og bløtere, enn dekkhårpelsen (har krusning/bølger).

Ulldekkhår, en kombinasjon av dekkhår og ullhår. Er bølget som ullhår, men ender i en flat spiss som dekkhår. Finnes mest av på brystet.

Da tar vi en beskrivelse av ullen for Angora og som utstillingskanin:

Ullen det viktigste - med 60 poeng.

Angorapels: Ullkaninens viktigste egenkap er å produsere ull av beste kvalitet og størst mengde. Årstidene har relativt stor



Satinangora i fargen rød

innflytelse på ullproduksjonen. Det er en kombinasjon av temperatur og dagslyslengde som starter ullpelstilveksten. Fremfor alt styres de avtagende lysforhold pels-tilveksten. Det er allment kjent at jo kaldere der er, desto kraftigere og tettere pels får kaninene. I varme sommermånedene minsker pelstettheten og i noen grad lengdetilveksten.

Ullens tetthet: Ullen skal være meget tett og dekke hele hårbunnen (huden) over hele kaninen, også buk, og over alt skal den være god og tett.



Angora i fargen svart

Ullens kvalitet: Kvaliteten avhenger av flere faktorer. Ullens lengde skal være minst 7 cm (etter en voksetid på 90 dager). Gjelder for ull på rygg, sider og buk.

Dekkhår skal finnes i passe stor mengde, slik at ullen er fyldig og «livlig». Dekkhår med ullhårskarakter (krusning) i bunnen foretrekkes, fremfor rette dekkhår. Andel dekkhår i pelsen varierer mellom 2-20%, som beror på genetisk egenhet, samt klimaforhold (arv og miljø). Idealet er å ha dekkhårmengde på 3-10%.

Kvalitet påvirkes også av krusningens dybde og antall på det enkelte ullhår.

Ullhårene er tynneste, men skal ha god tykkelse, da det gir ullfiber med bedre bruddstyrke og mindre filting. Tverrsnitt av ullhår er ca 10 micron = 0,01 mm.

Ullen skal være fri for filtede klumper. Lett vevet ull i bunnen er ikke feil. Det viser heller at ullen er moden og noe ullhår har løstnet. Dette kan føre til de har filtet seg sammen med faste pelshår.

Filt-tendens kjennes enklest rundt halen,



på hals/bryst eller bak ørene. Hanner har mer anlegg for filting, enn hunner.

Ved bedømmelse av ullkvalitet, tar en hensyn til følgende: Dekkhårmengde, ulldekkhår, ullhårenes krusning og tykkelse (tverrsnitt). En middelgrov ulltype av god kvalitet kjennes «fet» og fyldig. Ull med for mye dekkhår kjennes grov og «tørr/hard». Hanner har mindre dekkhår enn hunner, og eldre dyr har mer dekkhår enn yngre. Ved bedømmelse tas hensyn til kjønn og alder, og prøve av ullen klippes på siden. Noen feil som kan medføre til poengfra-drag er: Ujevn ullvekst. Dårlig tetthet eller krusning. Mindre filting. For mye dekkhår (i forhold til ullhår), eller for lite dekkhår som gir «tung/kladdet» ull. Lite underull. Grove feil som kan føre til diskvalifikasjon er: Svært skitten/uren ull. Sterkt filtet ull. Store bare flekker. Ull-lengde under 4 cm.

Rasepreget: Hos flere raser har punktene Rasepreg og presentasjon, samt Kroppsform, en tilknytning.

Presentasjon og Kroppsform legges det ikke så stor vekt på hos Angora, og er den eneste kaninrase som kun har fått avsatt 10 poeng til Kroppsform.

Derimot har Rasepreg og de nevnte 60 poeng som er avsatt til ulla en viss sammen-

heng. En typisk Angora på utstilling har godt med pels på ørene og godt utviklede øredusker, pannelugg og kinnskjegg. Ørene skal bæres opprettstående, men vi ser det er vanskelig, så det gjelder å finne en «middelvei».

Vekt: Angora har i voksen alder et minstekrav på 3,51 kg, og den har fri vekt oppover. Da skal ikke vekt være noe problem, og jo større dyr, desto mer ull.

Ser vi i Europastandarden, forteller den at: 3,5–4,9 kg er ideal (men en Angora på over 5 kg gis poengtrekk).

Angora er godkjent i de fleste farger, og fargen ses ut (bedømmes) fra den korte pels på neseryggen (den lange ulla gjør at fargen ellers er meget fortennet). Angora er godkjent i Hotot og Russer-tegning.

Poengskalaen:

Vekt	5 p
Rasepreg og presentasjon	10 p
Kroppform	10 p
Ullens tetthet	20 p
Ullens kvalitet	20 p
Ullens lengde	10 p
Filtningstendens	10 p
Farge og tegning	10 p
Kondisjon og pleie	5 p

Klipping av Angorakanin

Vi klipper i smale striper langs skillen, så langt ned på sidene vi kan komme, mens kaninen sitter på bena. Deretter snur vi kaninen rundt på ryggen, og klipper bena og buken. Dra aldri i ulla når du klipper, da drar en samtidig ut skinnen og klippeskade er uunngåelig. For å få kaninen til å ligge på ryggen, kan en klemme kaninens hode mellom albu og kropp, mens kaninen hviler på underarmen. Den andre måten er å legge kaninen på ryggen i fanget, mens ørene forsiktig klemmes mellom knærne. Alle som skaffer seg en angorakanin MÅ vite at den må klippes. Dyrene anbefales kjøpt hos en seriøs oppdretter, som også kan gi instruksjoner i klipping.

Sortering av ull:

1. sortering , ren ull minst 6 cm.
2. sortering, ren ull, lengde 3-6 cm.
3. sortering, ren ull, lengde under 3 cm.

Sortering av filt: 1. sortering ren hvit filt
2. sortering tovet og lett misfarget ull
3. sortering meget tovet ull, gulnet og filtet.
Etter klipping og sortering av ull, veier du kaninen og ulla. Resultatet noteres på eget klippekort som dyra bør ha. Dette er viktig for at vi senere skal kunne gjøre et utvalg av de beste produsentene til avlsdyr. Hvis pelshårene faller lett fra hverandre blir de regnet for ull. Hvis man må dra det fra hverandre blir det filt. Ull skal oppbevares i rene papirposer eller pappkartonger, ikke i plastposer.

Husk: En nyklippet kanin må stå trekkfritt og helst ikke under + 10 grader.

Klørne skal klippes og sjekkes ved jevne mellomrom.

Å avle med Angora

Vi venter til kaninen er minst 8 mnd før vi lar dem pare. De er kjønnsmodne før, men det blir sterkere og bedre unger når vi venter, dessuten er det 8 mnd.-klippen som forteller hvor god en ullprodusent er. Når unger fødes er det best at ulla ikke er for lang (4-6 uker etter klipping). Hvis ulla blir lang i redet, kan dette surre seg rundt hals, ben, osv., som vil skade ungen.



Fôring av Angorakanin

Angorakaniner har noe forskjellig næringsbehov ut i fra hvor lang tid det har gått siden de har blitt klippet. Like etter klipping vil ulla vokse på sitt raskeste, mens nær klipp vokser den sakte. Til denne produksjonen trenger de mer proteiner og mer fettsyrer enn korthårskaniner, samt at de trenger mest energi når ulla er kort enn når den er lang. Innhold av næringsstoffer for Angorakanin bør ideelt ha flg. verdier, etter europeisk studie, utgitt i boken *Completely Angora*: Protein: 15-17%, Fiber: 14-16%, Fett: 2-4%, Salt: 0.5-0.7. Kalsium: 1-1.2%, Fosfor: 0.3-0.5%, Kobber (mg) 10, Jern (mg) 50, Sink (mg) 40-50.

Amino syrer: Cystin og metionin: 0.7%,

Arginin: 0.6%, Lysin: 0.5%

Vitamin A (IU) 6,000 - 10,000

Vitamin D (IU) 500 - 1,500

Vitamin E (IU) 20 - 60

(verdier som er oppgitt er pr kg fôr)

Kaniner med lang pels er mer utsatt for pelsblokkering i tarmen. For å forebygge dette er nok fiber svært viktig for Angora. For å unngå blokkering er det lurt å kutte ut pellets en dag pr uke, og heller gi et par spiseskjeer hel havre eller grønnsaker i stedet. Noen sverger til papayadrops eller fersk ananas/papaya som skal motvirke

pelsblokkade, dette er ikke vitenskapelig bevist, men det skader ikke å gi dette som en godbit uansett.

Utøy (midd) i pelsen:

På angora kan det forekomme to typer midd. Den ene ser ut som flass i huden/pelsen når en klipper og kan bli til skorper og sår. Kaninen klør. Hanner er mest utsatt, dette for at ulla oftest er tettere og har mindre dekkhår. Den andre typen er øremidd (skabb), som ser ut som gulbrune skorper nede i øregangen. Kaninen klør og det kan påvirke hjernen om det kommer langt nok. Behandling av midd foreskrives av veterinær (noen bruker Stronghold/se-lamectin ev. Ivomec).

Møll: Pass på ull, garn, produkter og hold stall/ullrom fri for møll. Møll legger egg, og det er larven som angriper animalske fiber. Tips er å legge ull i fryseren, eller ute på vinteren ved minusgrader, og minst 2 uker før ullen skal spinnes.

Klasse K, bedømmelse av ullprodukter

Her utstilles ett eller to bearbejdede ullprodukter med minst 75% ull fra kanin. Utstiller skal selv ha utført alt arbeidet med spinning og til det ferdige produkt. Plaggene må være tilgjengelig slik at de kan vises på rettside og vrangside. Det skal finnes sam-



Det kan komme mange unger i ett kull



menheng mellom materiale, teknikk og produkter. Helhetsinntrykket skal være i balanse fra råmateriale til ferdig produkt. En skal ta hensyn til anvendelse, funksjon, nytteverdi for ulla og ikke bare være et skjønnhetsprodukt.

Garn og filt skal være i balanse, filt-tendenser trekker ned og håndspunnet garn skal honoreres til fordel for maskinspunnet. Det

legges vekt på fargebruk, teknikk, mønster, og selvsagt sammensetning og vanskelig-hetsgrad. – Vevde og tovede ullprodukter kan også konkurrere her.

Antallet må en nå være obs på! En kan f.eks. ikke stille sammen et par votter, et par sokker og et skjerf, da har en her 3 produkt og altså ett for mye, selv om en synes det er naturlig de hører sammen. – Disse må da stilles som 3 eller 2 katalognr, som f.eks. et par votter med ett skjerf, osv.

Hefter for salg:

Spinnehefte, gjennomgang av rokk og fremgangsmåte.

Tovehefte, hvordan en tover flak/filting til å lage ull-såler.

Klippehefte, bilder og beskrivelse av hvordan en Angorakanin klippes.

Strikkeoppskrifter som passer til angoragarn.



for informasjon/
kontaktpersoner:
www.kanin-nkf.net



Velkommen
som medlem
i et organisert
kanin-miljø